

ВІДГУК

Народного артиста України, доцента, завідувача кафедри
спеціального фортепіано №1 НМАУ імені П. І. Чайковського
КОТА ЮРІЯ МИКОЛАЙОВИЧА

та доктора мистецтвознавства, доцента, завідувача кафедри теорії та
історії музичного виконавства НМАУ імені П. І. Чайковського
ІВАННІКОВА ТИМУРА ПАВЛОВИЧА

на творчий мистецький проект
ГУМІНЮКА СТАНІСЛАВА ПАВЛОВИЧА
«Варіаційні цикли С. В. Рахманінова
як творча платформа
жанрово-стильових взаємодій»,

поданий до захисту на здобуття ступеня доктора мистецтва
за спеціальністю 025 – «Музичне мистецтво»

Актуальність теми творчого мистецького проекту та обґрунтованість його положень. Характерною ознакою сучасного мистецтвознавства є інтенсифікація зв'язків та взаємодій у площині комунікації між музичною теорією та практикою, між аналітичним осмисленням та виконавською інтерпретацією. В дослідженні музичної спадщини С. В. Рахманінова поєднання методів теоретичних і виконавських розвідок є також продуктивним. Інтерпретація його багатогранної творчості у комплексному підході видається виправданою, а дослідження феномену фортепіанної музики композитора як творчої платформи стилю представляє значний інтерес. У запропонованому публічному представленні творчої мистецької складової та науковому обґрунтуванні мистецького проекту Станіслава Павловича Гумінюка поєднання виконавської інтерпретації фортепіанних творів С. В. Рахманінова (зокрема варіаційних циклів для фортепіано: Варіацій на тему Шопена тв. 22, Варіацій на тему Кореллі тв. 42 та Рاپсодії на тему Паганіні для фортепіано з оркестром тв. 43) з їх вивченням у контексті жанрово-стильових взаємодій різних рівнів виявилось цілком перспективним у напрямку пошуків розуміння глибинних пластів авторського тексту композитора. Цей вектор дослідження видається також практично цінним для піаністів-інтерпретаторів з огляду на популярність творчої спадщини митця та її виняткову складність у виконавській реалізації.

Представлені наукові розвідки, теоретико-методичні обґрунтування й спостереження кристалізувалися у процесі виконавської інтерпретації програми творчого проекту та є результатом поєднання теоретичного та практичного дискурсів. Піаністичне засвоєння текстів композитора проходило в паралелі зі спробами реконструкції авторського задуму творів, визначенням музичної ідеї та шляхів її втілення в динаміці розгортання музичних подій рахманіновських варіаційних циклів для фортепіано.

Запропоновані концертні програми творчого мистецького проекту у комплексі з науковим обґрунтуванням в обраній послідовності та з викладом різних аспектів інтерпретації здійснено вперше (зокрема три варіаційні цикли композитора виконані в рамках одного вечора фортепіанної музики). Аналітичні розвідки тексту варіаційних циклів забезпечують розширення контексту фортепіанних програм та надають більш чітке уявлення про інтерпретаційний потенціал Варіацій С. В. Рахманінова. Досвід виконавського прочитання та аналізу Варіацій на тему Шопена С. В. Рахманінова дозволив здійснити проекцію процесів авторського інтонування жанру варіаційного циклу на практику виконавської реалізації твору та є зафіксований у коментарях до нотного запису твору. Це становить новизну наукового обґрунтування та творчого мистецького проекту в цілому.

В науковому обґрунтуванні проекту висвітлено деякі аспекти розуміння авторського нотного запису С. В. Рахманінова. Дослідження його фортепіанних творів дозволяє простежити взаємовплив виконавської та композиторської творчості митця, ставлення до фіксації різних груп виконавських засобів виразності. Аналіз особливостей нотної графіки С. В. Рахманінова подано в кореляції з міркуваннями композитора щодо проблем інтерпретації. Вони істотно доповнюють та деталізують духовні й естетичні координати загального контексту рахманіновського спадку. Проаналізовано підхід композитора до нотування темпових, артикуляційних, агогічних, динамічних вказівок, аплікатурних рекомендацій, педальних позначень, образних характеристик та інших ремарок на прикладах варіацій, прелюдій та транскрипцій.

Специфіку стильових взаємодій у рамках варіаційного жанру в фортепіанній творчості С. В. Рахманінова досліджено на прикладі Варіацій на тему Шопена. Інтонаційне коло посилянь на музичні стилі попередніх епох у

тексті Варіацій окреслено у відповідності до існуючих даних та досліджень виконавського стилю, концертної діяльності та особливостей фортепіанного репертуару митця. Аналіз варіаційного циклу дозволяє простежити взаємовплив його виконавської та композиторської творчості, авторську модель варіаційного жанру, природу фактурних і жанрових апеляцій до його концертного репертуару, формування типових рис стилю тощо.

Незначні текстові недоліки, зауваження редакційно-технічного характеру та окремі формулювання потребують відповідних коментарів для прояснення та більш чіткого розуміння запропонованих ідей. Такими є використані словосполучення «виконавський дискурс», «досвід виконавського дискурсу... здійснений...» та їх контекст в останньому пункті завдань у Вступі, а також у формулюванні наукової новизни.

Обґрунтованість та достовірність наукових положень, результатів і висновків наукового обґрунтування забезпечена коректним застосуванням сучасних методів дослідження (зокрема історіографічного, аналітичного методів, теорії музичного жанру, інтерпретології), а також співставленням одержаних результатів із широким колом літературних першоджерел з історії і теорії музики; історії, теорії та практики фортепіанного виконавства.

Відповідність публікацій та мистецьких апробацій темі творчого мистецького проекту. Основні наукові положення, висновки, виконавські рекомендації є результатом самостійних досліджень здобувача, не містять елементів плагіату та запозичень. Матеріали наукового обґрунтування проекту апробовано на трьох всеукраїнських та одній міжнародній конференціях, а також висвітлено у публікаціях за темою творчого мистецького проекту (три публікації: дві статті та тези доповіді англійською мовою у науковому виданні, затвердженому МОН України та міжнародних виданнях).

За темою творчого мистецького проекту презентовано три сольні програми (п'ять концертних апробацій), які складені з варіаційних циклів С. В. Рахманінова та творів з його виконавського репертуару:

- «ШОПЕН» — Ф. Шопен Чотири балади; С. В. Рахманінов Варіації на тему Шопена;
- «Світ бароко С. В. Рахманінова» — Й. -С. Бах – Ф. Ліст Фортепіанна транскрипція Органної фантазії і фуги соль мінор BWV 542, Й. Бах – Ф. Бузоні

Фортепіанна транскрипція Хоральної прелюдії соль мінор «Nun komm, der Heiden Heiland» BWV 659, Й. -С. Бах – Ф. Бузоні Фортепіанна транскрипція Чакони з Партити для скрипки соло ре мінор № 2 BWV 1004, Й. - С. Бах – С. В. Рахманінов Прелюдія, Гавот і Жига (Фортепіанна транскрипція Партити для скрипки соло № 3 Мі мажор BWV 1006), С. В. Рахманінов Варіації на тему Кореллі;

- «Варіації на тему “Варіацій“» — С. В. Рахманінов Варіації на тему Шопена, Варіації на тему Кореллі, Рапсодія на тему Паганіні.

Усі зазначені публікації та мистецькі апробації відповідають темі творчого мистецького проекту.

Рівень виконання творчої мистецької складової. Фінальна виконавська програма сфокусована на варіаційних циклах С. В. Рахманінова, в яких композиторський стиль вступає до діалогу зі стилями авторів тем варіацій, що цементує тематику всіх частин проекту. У представленому до захисту відеозапису концерту, що відбувся у Великій залі НМАУ імені П. І. Чайковського, звертає на себе увагу масштаб виконавських завдань, які поставив перед собою здобувач. Виконання Варіацій для фортепіано соло у першому відділі в поєднанні з оркестровим другим відділом концерту за участі Студентського симфонічного оркестру Академії (художній керівник та головний диригент – заслужений діяч мистецтв України, професор Ігор Палкін) вимагає від піаніста великої витривалості й концентрації, безкомпромісних вирішень та високого рівня майстерності. Окремої виконавської уваги потребує вміння в озвученні простору великої концертної зали сольних творів не втратити інтонаційної ширості та звукової поетики, віртуозної ясності фактурних контурів. В концертному жанрі виконавець має виважено розподіляти темпову прогресію в напруженому діалозі з оркестром. Блискучий масштаб другого відділу в «Рапсодії на тему Паганіні» цілком залежить від ритмічної волі соліста та його розподілення власних сил та почуттів.

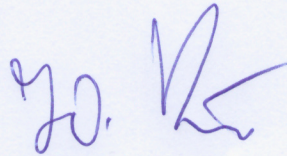
У виконанні мистецької складової проекту Станіславу Гумінюку вдалося майстерно та художньо правдиво реалізувати складні творчі виклики заявленої програми. Звучання інструменту вирізнялося розмаїттям тембрових відтінків, глибоке емоційне занурення в інтонаційний процеси створювало ефект співтворчості з композитором, три варіаційні концепції попри специфічні

стильові риси та розлогість форми виявили свою цілісність, стрімкий пульс розгортання й компактність. Слід відмітити, що у виконанні програми чітко «прочитуються» спостереження наукового обґрунтування: фактурні алюзії та жанрово-стильові посилання на рахманіновський концертний репертуар. Абсолютно очевидним є те, що саме таке поєднання творчої та наукової складових в процесі інтерпретації програми проекту допомогло здобувачу втілити варіаційні цикли С. В. Рахманінова з виключною емоційною відвертістю та потужною енергетикою.

Підсумовуючи вищезазначене, підкреслимо, що загалом творчий мистецький проект С. П. Гумінюка, виконаний на високому творчому та науковому рівнях, відповідає всім існуючим вимогам, а його автор заслуговує на присвоєння ступеня доктора мистецтва за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво».

Рецензент

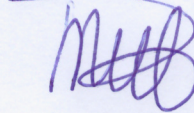
**народний артист України, доцент,
завідувач кафедри
спеціального фортепіано № 1
НМАУ імені П. І. Чайковського**

Ю. М. Кот

Рецензент

**доктор мистецтвознавства, доцент,
завідувач кафедри теорії та
історії музичного виконавства
НМАУ імені П. І. Чайковського**

Т.П. Іванніков

Ю. М. Кот
Т. П. Іванніков
Засвідчую: начальник загального відділу
Національної музичної академії
України імені П.І. Чайковського

